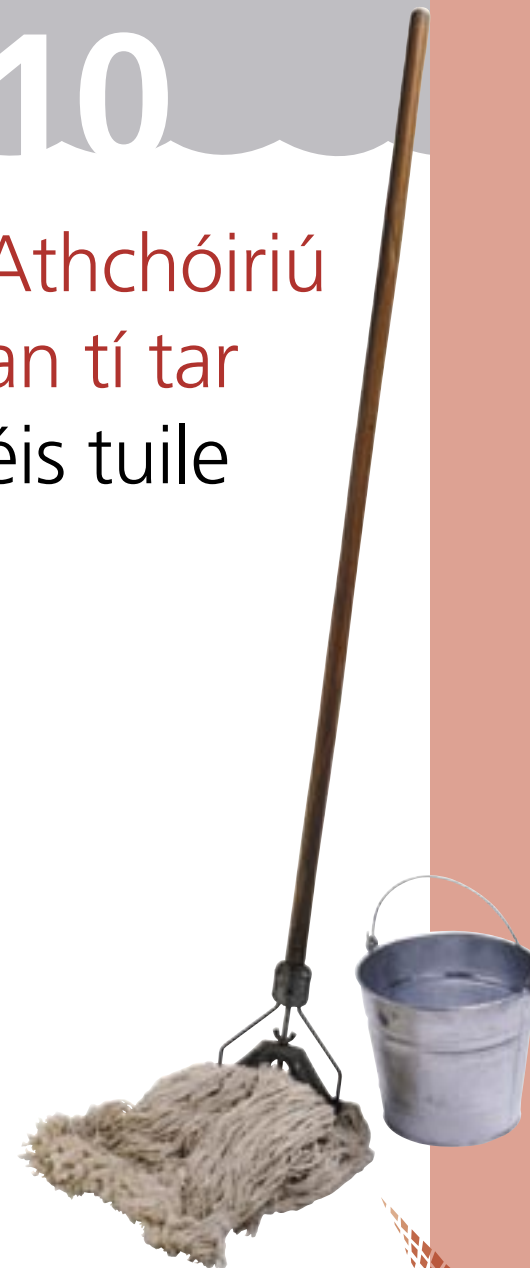

10

Athchóiriú an tí tar éis tuile

Fíric: Mar go ndíláithríonn uisce meáchan coirp, dá dhoimhne a thomtar duine in uisce is ea is lú a mheánn an duine, agus éiríonn sé níos deacra dóibh fanacht ina seasamh.

Glanadh

Is obair mhór í do theach a ghlanadh tar éis tuile, ach má leanann tú na treoracha thíos beidh tú in ann an obair a dhéanamh go sábháilte agus le héifeacht.

- ◆ Bí cinnte go bhfuil gás, leictreachas agus sconnáí breosla ar bith curtha as agat.
- ◆ Is féidir leictreachas sealadach a fhostú, ach bí cinnte go bhfuil aeráil chuí ann mar gur féidir le ginteoirí aonosaíd charbóin a scaoileadh amach. Lig don inneall fuarú sula gcuireann tú breosla arís ann.
- ◆ Bí cinnte go bhfuil aon fhearas a úsáideann gás dícheangailte.
- ◆ Déan deisiúcháin shealadacha ar an díon má tá damáiste déanta dó. Tá tarpól go maith mar chlúdach sealadach.

Glanadh suas

Sula dtosaíonn tú ar do mhaoin a ghlanadh suas bí cinnte go bhfuil an trealamh a bheidh ag teastáil agat. San áireamh anseo tá:

- ◆ Ceamara chun an damáiste ón tuile a thaifeadh.
- ◆ Paca uirlisí bunúsach le casúr, tairní, scríúire agus castairí.
- ◆ Scuaba, mapaí, scuaba sciúrtha agus buicéid.
- ◆ Glantóirí teaghlaigh agus díghalráin.
- ◆ Buataisí rubair, lámhainní agus éadaí cosantacha.
- ◆ Sluaistí.
- ◆ Téitheoirí, gaothráin agus díthaisire má tá ceann ar fáil.
- ◆ Málaí bruscair láidre.

Bain amach uisce atá ina luí sa teach.

- ◆ B'fhéidir go gcuirfeadh an tseirbhís dóiteáin seirbhís phumpála ar fáil ach táille a íoc, nó d'fhéadfá pumpa a fháil ar cíos ó shiopa crua-earraí. Nó d'fhéadfá comhlacht speisialach damáiste uisce a fháil chun an t-uisce a phumpáil amach duit.
- ◆ Déan an t-uisce a thaoscadh amach de réir a chéile ionas nach mbeidh fadhbanna agat le brú an uisce ar struchtúr an tí. Moltar timpeall an trian den uisce a bhaint amach in aghaidh an lae.
- ◆ Ná téidh an teach thar 4°C go dtí go mbíonn an t-uisce uile atá ina luí ann bainte amach.

Láib a Bhaint Amach

- ◆ Glan an oiread láibe agus is féidir amach le sluasaid agus úsáid piobán uisce chun an chuid eile a ghlanadh amach.
- ◆ Má bhíonn láib ar an taobh istigh agus lasmuigh de na ballaí, bain amach de réir a chéile é ionas go bhfanann an t-uallú cothrom.

- ◆ Ní chóir piobán ardbhrú a úsáid chun láib a bhaint amach as do theach.

Glanadh agus Dífhabhtú

- ◆ Déan dromchlaí a sciúradh le huisce te gallúnaigh agus glantóir dian.
- ◆ Ba chóir nithe ar nós bogthroscán, éadaí agus earraí bia a bhí i dteangmháil le huisce tuile a chur i málaí bruscair atá ceangailte go dlúth agus iad a dhiúscairt.
- ◆ Is dócha go mbeidh tú in ann scipe a fháil ar cíos chun déileáil leis an mbruscar go léir ón teach. Má tá éileamh árachais á dhéanamh agat, ná caith aon rud amach go dtí go ndeireann an comhlacht árachais leat é.
- ◆ Caithfear gach dromchla ullmhúcháin bia a ghlanadh agus a dhífhabhtú go hiomlán.
- ◆ Lig do gach dromchla atá glanta triomú go hiomlán mar go mbíonn rath ar fhrídíní sa taise.

Triomú

Is í an aerchúrsaíocht an stíl is fearr chun teach a thriomú agus glanann sé an t-aer laistigh chomh maith ach ní foláir a bheith foighneach agus a chinntiú go bhfuil an teach triomaithe go hiomlán sula dtéann tú chun cónaí arís ann.

Rudaí le déanamh agus rudaí le seachaint

- ✓ Oscail do dhoirse agus d'fhuinneoga chun an teach a aeráil.
- ✓ Bí cinnte de go bhfuil an teach slán.
- ✓ Bain gach bac as aerbhríci agus poill aeir.
- ✓ Nigh do lámha le dífhabhán má bhí tú i dteangmháil go díreach le huisce.
- ✓ Scrúdaigh na ballaí seachtracha agus an díon le haghaidh damáiste struchtúrtha roimh dhul isteach sa teach.
- ✗ Ná déan aon iarracht seirbhísi a chur ar siúl go dtí go scrúdaíonn saineolaí iad.

- ✗ Ná hith aon bhia a bhí i dteangmháil leis an uisce tuile.
- ✗ Ná déan iarracht aon rud trom nó míshocair a bhogadh leat féin – faigh cabhair.

Triomaigh an teach

- ◆ Is féidir ligint don teach triomú go nádúrtha, ach bheadh ort fanacht ar feadh na míonna. Trí bhrú a chur ar an triomú, is féidir deifir a chur leis ionas nach dtógann sé ach roinnt seachtainí. Cibé slí a phiocann tú chun an teach a thriomú, déan cinnte de go mbaintear amach aon taise atá ceaptha laistigh de struchtúr an tí. Uaireanta bíonn cuma thirim ar na ballaí ón taobh amuigh, ach bíonn siad tais laistigh go fóill. Má bhíonn amhras ort, faigh saineolaí gairmiúil a chinnteoidh go bhfuil an teach triomaithe go hiomlán.
- ◆ I ngach cás, dá luaithe a thosaítear an próiseas triomaithe is ea is mó an seans go n-éireoidh leis – is iad an chéad 48 uair an chloig tar éis tuile an t-am is tábhachtaí.
- ◆ Má scrúdaíonn saineolaí do chóras teasa agus má dhearbhaíonn sé go bhfuil sé sábháilte, is féidir é a lasadh chun cabhrú leat an teach a thriomú. Coinnigh an teocht timpeall 20 to 22°C. Seachain teochta ró-ard mar gur féidir le téamh mear obair phlástair agus araile a scoilteadh.
- ◆ Tabhair faoi deara nach leor teocht ann féin chun do theach a thriomú. Tá sé thar a bheith tábhachtach aird a thabhairt ar aerchúrsaíocht agus ar thaise.
- ◆ Tá dea-aeráil riachtanach agus mar sin coinnigh fuinneoga agus doirse ar oscailt le linn dea-aimsire agus ar leathadh nuair atá an aimsir fliuch.
- ◆ Má tá díthaisire á úsáid agat fág fuinneoga agus doirse seachtracha dúnta go háirithe le linn aimsire fliuch.

Ná déan dearmad ar shlándáil

Tharla eachtraí creachadóireachta tar éis tuilte agus cé go bhfuil sé tábhachtach an teach a aeráil, ní mór a bheith san airdeall ó thaobh slándála. Ná déan dearmad go bhfuil deis ann go mbeadh an t-uisce tar éis dochar a dhéanamh do aláraim ghadaíochta agus nach n-oibreoidís.

Ná fág fuinneoga ná doirse seachtracha ar oscailt nuair nach bhfuil éinne sa teach, agus bí cinnte go bhfuil sé faoi ghlas i gceart roimh imeacht as. Más gá clúdaigh aon fhuinneog oscailte nó briste le mogallra slándála.

Deisiúcháin

Obair Bhrící

- ◆ Fiú tar éis do theach a thriomú d'fhéadfadh taise a bheith go fóill i do chuid obair bhrící. Is trí ghalú nádúrtha is fearr é seo a thriomú. Oscail gach poll gaoithe chun an próiseas a bhrostú.
- ◆ Bí ag faire amach do scoilteanna sna ballaí mar gur féidir le brící crapadh nó scoilteadh agus iad ag triomú.
- ◆ Ná péinteáil obair bhrící go dtí go mbíonn sé tirim ar fad.
- ◆ B'fhéidir go dtabharfá faoi deara fás geal salannach ar na ballaí. Beidh deireadh leis seo nuair a bhíonn na ballaí tirim ar fad agus is féidir é a bhaint le scuab.
- ◆ Mura dtriomaíonn an obair bhrící iarr ar shaineolaí an teach a scrúdú le haghaidh fraighfhliuchrais.
- ◆ Ba chóir clúdaigh ar aerbhrící a bhaint astu nuair atá an t-uisce tuile imithe i léig.
- ◆ Ná las tinte ar feadh coicise ar a laghad tar éis tuile i dtinteán brící. Cruthófar gal mura bhfuil na brící tirim agus tig leis seo dochar a dhéanamh don simléir.

Urláir

- ◆ Bain amach clúdaigh urláir ar nós vinil, cairpéid nó tileanna. Ba chóir ábhair inslithe a d'éirigh fliuch a bhaint amach, a dhiúscairt agus ábhar nua a chur ina n-áit.
- ◆ Déanfaidh uisce tuile dochar mór d'urláir slíchláir agus ba chóir iad a bhaint amach agus cinn nua a fháil. Murar féidir é seo a dhéanamh, caithfear iad a neartú le teanntóga ón taobh thíos.
- ◆ Ba chóir go dtriomódh na spásanna faoi urláir choncréide amach go nádúrtha agus nach mbeadh aon dochar déanta don urlár. Más é do bharúil go bhfuil aeráil bhreise de dhíth ba chóir duit dul i dteagmháil le tógálaí.
- ◆ Má tá urláir chrochta adhmaid sa teach, ba chóir roinnt cláir a ardú chun aon uisce atá ann a bhaint amach. Is féidir é seo a dhéanamh le taoscadh trí aerbhrící, agus pumpa a úsáid más gá nó poill a ghearradh i mballaí imlíneacha an tí. Ná déan iarracht poill a ghearradh gan chomhairle ghairmiúil.
- ◆ Má bhíonn cuma lofa ar ghiarsaí urláir

cur cinn nua isteach agus déan cóireáil ar an gceantar timpeall orthu i dtreo is nach scaipfidh sé.

- ◆ Ba chóir urláir lúbtha nó scoilte a athrú mura bhfilléann siad ar a leibhéal bunaidh. Má tá siad ag a leibhéal bunaidh, is féidir urlár eile a thógáil ar a mbarr. Más amhlaidh atá sé ba chóir bac gail a chur isteach eatarthu.
- ◆ Is é an dóigh is fearr chun urlár a scrúdú le haghaidh taise ná méadar a úsáid. Is é 18% an leibhéal sábháilte taise do bhogadhmaid.

Gloine agus fuinneoga

- ◆ Glan gach fuinneog agus cur ola ar ghlais agus insí chun creimeadh a chosc.
- ◆ Is ar éigean go mbeadh tionchar ag uisce tuile ar ghloiniú singil, ach scrúdú riocht an phuití, glais fuinneoige srl, le dearbhú go bhfuil an fuinneog slán.
- ◆ Ba chóir aonaid ghloine dúbailte a scrúdú lena chinntiú nach bhfuil an séala imill creimthe ag an usice tuile. Bí ag faire amach do láib agus uisce a bheadh ceaptha sna fuinneoga tolla agus i bhfrámaí na ndoirse. Má tá taise istigh sa ghloine déan poill a dhruileáil ag barr agus ag bun an fhráma chun é a thaoscadh amach. Má bhíonn comhdhlúthú idir na frámaí is gá aonad nua a chur ina áit.

- ◆ Is féidir le saisfhuinneoga a bheith díchumtha agus ataithe tar éis tuile. Ná hoscail le fórsa iad mar gur féidir leis sin a thuilleadh damáiste a dhéanamh. Ba chóir don at laghdú sa tréimhse triomaithe. Mura bhfilléann sé ar a ghnáthmhéid nuair atá an t-adhmaid triomaithe go hiomlán, is féidir é a phlánáil go cruth an fhráma.
- ◆ Más gá saisfhuinneoga a oscailt chun cabhrú le triomú an tí bain amach an feirbín agus an sais a osclaíonn. Is féidir feirbín sealadach a scríúáil ina ionad ar mhaithe le slándáil bhreise nuair nach bhfuil aon duine sa teach.

Inslíú

- ◆ Is gá inslíú fliuch a bhaint amach agus inslíú nua a chur ina áit mar go gcailleann sé a thréithe inslithe agus go gcuireann sé moill ar an triomú.
- ◆ Is greannach é inslíú snáth gloine. Caith éadach cosanta má tá tú á bhaint amach.
- ◆ Má cheapann tú go bhfuil dochar déanta d'inslíú an chuasbhalla, faigh comhairle ó shaineolaí sula ndéanann tú iarracht é a bhaint amach.

Maisiúchán Laistigh

- ◆ Cuirfidh clúdaigh balla le tréscailteacht íseal, ar nós páipéir bhalla vinil, snasphéint agus tiliú moill ar an triomú. Bain na clúdaigh balla as taobh amháin ar a laghad de na ballaí istigh chun an triomú a bhrostú.
- ◆ Tig le studbhallaí rannacha lobhadh mura dtriomaítear i gceart iad.
- ◆ Ná déan maisiúchán nua go ceann trí mhí ar a laghad tar éis do na ballaí triomú agus gach deisiúchán a bheith déanta. Má dhéantar an phéinteáil nó an páipéar nua a chur suas ró luath d'fhéadfadh bolgadh, múscán nó scamhachán tarlú dá bharr.
- ◆ D'fhéadfadh ruaimniú tarlú mar dhéantar athphéinteáil le péint eibleachta. Is féidir é seo a sheachaint ach péint ola-bhunaithe nó péint frithruaimnithe a úsáid roimh an bpéint eibleachta.
- ◆ Má tá aonaid na cistine déanta de shlischlár déanfaidh an tuile an-dochar dóibh. D'fhéadfaidís at, lúbadh nó a neart a chailliúint. Ní féidir iad a dhífhabhtú i gceart agus caithfear iad a dhiúscairt. Smaoinigh ar adhmaid soladach nó plaisteach a chur ina áit, go háirithe má tá an baol ann go mbeidh tuilte ann arís.

Plástar agus líneála tirime

- ◆ Súnn plástar giopsam-bhunaithe an-chuid uisce isteach agus tiocfaidh míchumadh air le linn tuile. Is gá obair phlástair mhillte a dhéanamh as an nua, ach fan go dtí go mbíonn tú cinnte go bhfuil deireadh le scoiltghluaisteacht agus le sil-leagan salainn.
- ◆ Nuair a bhíonn tú ag plástaráil arís smaoinigh ar umarú a úsáid ina áit, mar go mbíonn sé níos buaine in aghaidh uisce tuile.
- ◆ Bain amach cláir sciorta san áit a bhfuil plástarchlár. Ansin gearr nó driolláil poill trí na plástarchláir nó na líneála tirime chun uisce gafa a thaoscadh agus cabhrú le haerú.
- ◆ Tá sé fíorthábhachtach a bheith cinnte go bhfuil na ballaí triomaithe ar fad laistigh sula dtosaítear ar mhaisiúchán nua.

Damáiste struchtúrtha

B'fhéidir nach mbeadh damáiste struchtúrtha le feiceáil go ceann tamaill tar éis na tuile. Scrúdaigh do theach go rialta agus tabhair aire do na comharthaí seo a leanas:

- ◆ Athraithe i líne nó i gcruth bhinn an díona (is fearr a bheith i bhfad uaidh agus tú ag amharc air).

- ◆ Búcláil ballaí, a aithnítear ó scoilteanna cothrománacha nó ceantair a bhfuil an chuma orthu go bhfuil siad imithe as ailiniú ingearach.
- ◆ Scoilteanna ingearacha nó trasánacha a léiríonn go bhfuil na ballaí nó na boinn socraithe síos.
- ◆ Coda den teach atá ag bolgadh nó bogtha.
- ◆ Sciúradh domhain a nochtann an dúshraith.
- ◆ Aon scoilt nua níos mó ná 5mm os cionn fuinneoga nó doirse.

Má thugann tú aon cheann de na comharthaí seo faoi deara, déan teangmháil le do chomhlacht árachais láithreach agus faigh comhairle ó innealtóir struchtúrtha nó ó shuirbhéir.

Is féidir le hOifig Rialaithe Foirgníochta i ngach Údarás Áitiúil comhairle agus treoir a chur ar fáil maidir le cinntiú go gcomhlíonann aon obair atá beartaithe na rialacháin fhoirgníochta.

Balláí

- ◆ De ghnáth triomaíonn ballaí traidisiúnta brící nó stroighne go maith. Bí cinnte go

bhfuil brící glan le haghaidh aeráil agus nigh agus scuab ballaí seachtracha síos.

- ◆ B'fhéidir go dtabharfá fás geal salannach faoi deara ar na ballaí. Beidh deireadh leis seo nuair a bhíonn na ballaí tirim ar fad agus is féidir é a bhaint le scuab.
- ◆ Má theastaíonn uait an triomú a bhrostú, téigh i gcomhairle le tógálaí gairmiúil maidir le poill aerála a chur timpeall méadar óna chéile ag leibheal an cúrsa taisdhíonach agus ag barr na gcuas laistiar den chumhdach saoirseachta.
- ◆ Faigh comhairle ghairmiúil má tá séaláil taise curtha ar do chuid ballaí cheana mar go bhféadfadh siad seo cur isteach ar an triomú.
- ◆ Glan amach aon dríodar suntasach atá in aghaidh na mballaí mar go bhféadfadh sé fórsa a imirt ar na ballaí, agus is ceart é a bhaint amach céim ar chéim go cúramach. Má tá an t-uailú laistigh den bhalla chomh maith le bheith lasmuigh, déan iarracht na leibhéil a choinneáil cothrom agus tú á mbaint amach.
- ◆ Iarr ar shaineolaí cuasa ballaí a scrúdú lena chinntiú go bhfuil na ballaí slán, má tá tileanna balla creimnithe iarr ar shaineolaí cinn nua a chur ina n-áit.

Adhmad

- ◆ Más féidir adhmad a thriomú laistigh de chúpla seachtain ní dócha go dtiocfaidh meath air.
- ◆ Caithear ballaí le frámaí adhmaid a nochtadh go hiomlán má mhaireann an tuile níos mó ná cúpla uair an chloig. Chun é sin a dhéanamh ba chóir plástarchlár, scannán stiúrtha gail agus insliú a bhaint amach go dtí an leibhéal is airde d'uisce na tuile.
- ◆ D'fhéadfadh frámaí fuinneoige borradh agus greamú nuair atá siad fliuch. Iarr ar shaineolaí féachaint an bhfuil lobhadh ann. Is féidir adhmad fliuch a chóiriú le plugaí buanaithe. Nuair atá siad tirim, is féidir frámaí a athmhaisiú.
- ◆ D'fhéadfadh staighrí adhmaid éirí míshocair agus lag. Scrúdaigh taca an staighre agus neartaigh é más gá le teanntóga breise. Socraigh céimeanna scaoilte nuair atá an staighre triomaithe go hiomlán.
- ◆ Tógtar doirse tine go minic le sraitheanna de chumasc tinefhriotáoch pacáilte isteach ina lár. Is féidir le huisce tuile dochar buan a dhéanamh dóibh seo, agus ba chóir doirse nua a chur isteach ina n-ionad.
- ◆ Is féidir le himeall adhmaid agus frámaí doirse atá greamaithe don bhalla meathlú le linn tréimhsí fada triomaithe.

- ◆ Má bhíonn níos mó ná 18% taise i mbogadhmad, is féidir le fás fungasach tosú.

Cumhacht a thabhairt ar ais

Ní foláir duit saineolaí a fháil chun seirbhís an tí a scrúdú sula gcuireann tú ar siúl arís iad. Ní gá go mbeadh an damáiste a rinne an tuile chomh soiléir sin agus a d'fhéadfadh sé a bheith an-chontúirteach seirbhís a lasadh.

Leictreachas

Scrúdóidh leictreoir na boscaí comhchumair, na hasraoin soicéid, na lascanna solais agus na naisc síléala lena chinntiú nach bhfuil aon uisce ceaptha istigh iontu. Is féidir le sreangú nua-aimseartha tréimhse gearr tuile a sheasamh, ach má raibh tuile i do theach ar feadh níos mó ná cúpla uair an chloig beidh ort sreangú nua a chur sa teach. Smaoinigh ar na cáblaí a athróid chun go mbeidh siad ag teacht anuas.

Gás

Is féidir le huisce agus láib dul isteach i gcórais gháis le linn tuile. Is féidir le hinnealtóir cláraithe do chuid fearas uile a scrúdú, mar go bhféadfadh siad a bheith contúirteach fiú má tá an chuma orthu go bhfuil siad ag obair mar is gnáth.

Uisce

Ní chóir go gcuirfeadh tuilte isteach ar sholáthar uisce ón bpríomhphíopa, ach nigh na sconnáí agus lig dóibh rith ar feadh tamaill ghearr lena chinntiú nár tháinig siolta ar bith isteach sa chóras. Má cheapann tú go bhfuil do phríomhsholáthar éillithe déan teangmháil le d'údarás áitiúil agus beirigh uisce ón sconná ar feadh 20 nóiméad ar a laghad roimh é a úsáid.

Scrúdaigh na píopaí i do theach agus déan cinnte nach bhfuil dochar déanta dóibh agus scrúdaigh aon insliú atá timpeall ar na píopaí agus faigh insliú nua más gá.

D'fhéadfadh soláthair uisce nach bhfuil ar an bpríomhchóras ar nós sistéal nó tobar a bheith éillithe agus ní chóir é a úsáid go dtí go mbíonn tástáil déanta air ar feadh tamaill. Faigh comhairle ó speisialtóir.

Séarachas

Is annamh a dhéanann tuilte dochar do dhraenacha agus do shéaraigh, ach d'fhéadfaidís a bheith blocáilte agus cúlú suas. Is féidir é seo a sheiceáil ach leithris a shruthlú agus sconnáí a rith. Má tá aon bhlocáil ann cur in iúl don údarás áitiúil é chomh luath agus is féidir.

Más gá deisiúcháin a dhéanamh ar shéarach, smaoinigh ar fhearais a stopann sruthú ar gcúl a fheidhiú.

Má tá córas príobháideach séarachais agat, bí cinnte nach bhfuil aon damáiste déanta a bheadh ina bhaol do shláinte. Is féidir le hithreacha atá ar maos cur isteach ar a fheidhmiú ceart.

Ná húsáid an córas go dtí go n-íslíonn uisce na tuile.

Déan seirbhísíú ar dabhaigh a bhfuil damáiste déanta dóibh agus iarr ar shaineolaí gairmiúil iad a scrúdú chomh luath agus is féidir.